

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΕΣΚΟΥΚΗΣ

v.vescoukis@cs.ntua.gr

Ο Πρωταγώρας και το e-market

Πληθαίνουν, το τελευταίο διάστημα, οι ειδήσεις σχετικά με την κρίση που διέρχονται οι εταιρίες που δραστηριοποιούνται εμπορικά στο Internet, αλλά και αυτές των οποίων το αντικείμενο εργασιών αφορά σχετικές τεχνολογίες. Κάποιες εκτιμήσεις μιλάνε για 200 εταιρίες που έκλεισαν, κάποιες άλλες αναφέρουν ότι 700 άλλαξαν χέρια, μερικές με πολύ χαμηλές τιμές, ενώ αναφέρεται και ο αριθμός 8.000 σχετικά με τους εργαζόμενους που έχασαν τη δουλειά τους. Τα στοιχεία, ασφαλώς, από τις ΗΠΑ με τη γνωστή πορεία του δείκτη NASDAQ, καθώς και τους δημοσιευμένους ισολογισμούς πολλών εταιριών ηλεκτρονικού εμπορίου σε επίπεδο λιανικής πώλησης (B2C) να προστίθεται σε αυτά.

Τα συσσωρευμένα αρνητικά νέα είναι μάλλον πολλά για να είναι συγκυριακά ή για να συγκροτούν επιλεκτική πηγή αναφοράς αναλυτών που θέλουν να βλέπουν το ποτήρι "μισοάδειο" αντί "μισογεμάτο". Παρόμοια πορεία έχουν και οι ελληνικές εταιρίες πληροφορικής, πορεία που κατά τη γνώμη μας δεν οφείλεται μόνο στην καθοδική δίνη του ελληνικού χρηματιστηρίου, ούτε στην σχέση τους με τις εταιρίες ή/και τις τεχνολογίες (;) του NASDAQ. Δεν είναι, ασφαλώς, αυτός ο χώρος που θα επιχειρήσουμε να αναλύσουμε τα αίτια της κρίσης του e-market, προτού καλά-καλά αυτό να προλάβει να δικαιώσει τις προβλέψεις. Ούτε και θα εγγυηθούμε για το αν πρόκειται περί κρίσεως που ολοκληρώνεται ή που μόλις ξεκινά.

Είναι, όμως, σκόπιμο να αναφερθούμε στο φαινόμενο, διατηρώντας αποστάσεις τόσο από τον γυαλιστερό διαφημιστή που βλέπει το μέλλον των πάντων στο Internet να είναι ήδη εδώ, όσο και από τον αρτηριοσκληρωτικό manager αλλά και τον πολιτικό, ο οποίος δεν ξέρει καν περί τίνας πρόκειται ή αρνείται ότι δεν μπορεί να ελέγχει. Η ζωή επιβεβαιώνει ότι αυτό που υπάρχει σε περιορισμένες μόνο ποσότητες στην αγορά, είναι η γνώση και η αντικειμενική αντίληψη των πραγμάτων, η ικανότητα να βλέπει κανείς την ουσία και όχι την επιφάνεια, αλλά και η διορατικότητα να προβλέπει

γεγονότα του πραγματικού κόσμου και όχι ενός υποθετικού πεδίου όπου όλα αρχίζουν από "e-".

Μπορεί κανείς να διακρίνει τον αντικειμενικό και τον υποκειμενικό παράγοντα του φαινομένου και, μέσα σε έκαστο εξ αυτών πολλά επίπεδα, όπως εκείνο της οικονομίας, της αγοράς, της πολιτικής, της παιδείας, αλλά και του πολιτισμού. Αιτίες για αυτή την εξέλιξη του φαινομένου της ηλεκτρονικής αγοράς υπάρχουν παντού, η δε μελέτη αυτού, προκειμένου να οδηγήσει σε σωστές αποφάσεις, οφείλει να είναι ολιστική και να ξεπερνά τα συμφέροντα και γενικά τη θέση αυτού που την πραγματοποιεί. Προαπαιτήσεις δύσκολες, αλλά πώς άλλως να εξηγηθεί ότι το business plan του manager που εμφάνιζε εκείνο το αστρονομικό μέγεθος αγοράς για το 2002 δεν πρόκειται να υλοποιηθεί μέσα στο χρονικό περιθώριο που έθετε, ούτε καν 1 χρόνο (διάστημα μεγάλο, μετρημένο με τον χρόνο της τεχνολογίας) μετά;

Για τον αντικειμενικό παράγοντα δεν υπάρχουν πολλά να λεχθούν. Ισχύει, όπως πάντα, ότι "σήμερα βρισκόμαστε σε πολύ καλύτερη θέση απ' ότι στο παρελθόν". Πιστεύουμε, όμως, ότι τα πράγματα δεν είναι ακόμη ώριμα για την Μεγάλη Αγορά και ότι το θέμα θα πάψει να μας απασχολεί όταν όλοι έχουν, χωρίς ιδιαίτερες γνώσεις και κόστος, μόνιμη και υψηλής ταχύτητας σύνδεση στο Internet ώστε να τηλεδιασκέπτονται σε υψηλές αναλύσεις την ώρα που παρακολουθούν ταινία με πολυκάναλο ήχο που "κατεβαίνει" σε πραγματικό χρόνο. Μεταφράστε τα παραπάνω σε τεχνικές προδιαγραφές και έχετε τις "αντικειμενικές απαιτήσεις".

Το πρόβλημα εντοπίζεται περισσότερο στον υποκειμενικό παράγοντα. Η διαφήμιση δεν υποκαθιστά την παιδεία και τη γνώση. Ούτε οι υποσχέσεις είναι (μέχρι σήμερα) υποκατάστατο του ρεαλισμού. Ο πολιτισμός που (δεν) διαπνέουν τα νέα μέσα και η ακαταλαβίστικη γλώσσα των νέο-γιόπης της τεχνολογίας δεν είναι πρόβλημα των "άλλων" που "δεν καταλαβαίνουν και δεν ξέρουν", αλλά των ιδίων. Η εγγενής κρίση των οικονομικών συστημάτων δεν οφείλεται στην μη-ιντερνετική τους υπόσταση, αλλά αλλού. Κοντολογίς, όσο περισσότερο μας απασχολεί η αποσπασματική διεξόδυση της τεχνολογίας η οποία δήθεν θα λύσει προβλήματα που δεν οφείλονται στο μέσο αλλά στον τρόπο χρήσης του, τόσο περισσότερο θα αναζητούμε εξηγήσεις για φαινόμενα κρίσης του e-market. Το "πάντων χρημάτων μέτρον άνθρωπος" επιβεβαιώνεται, μαζί με την αλήθεια ότι (ουχί τυχαία) οι νέο-τεχνολόγοι είτε δεν γνωρίζουν ιστορία, είτε την θεωρούν "παλαιά version" ενός "νέου κόσμου".